

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю**

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”,**

**присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

**15-16 травня 2014 року
м. Тернопіль**

ЧАСТИНА 2

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2014

Після написання навчальної історії хвороби пацієнта студентами та її перевірки викладачем, проводиться практичне заняття щодо захисту навчальної історії хвороби, за яке теж передбачена окрема оцінка. На даному занятті студент має можливість виправити та обґрунтувати всі допущені при написанні навчальної історії хвороби помилки.

Такий підхід дозволяє сформувати основні практичні навички та вміння, необхідні лікарю-психологу при наданні медичної допомоги хворому та дозволяє оптимізувати робочий час викладача.

Забезпечення вивчення внутрішньої медицини студентами базується на широкому використанні не тільки новітніх технологій, але й щоденній праці над собою та освоєнням практичних навичок біля ліжка хворого. Наша мета як педагогів і наставників – не лише допомогти в опануванні студентом практичних навичок і вмінь обстеження та лікування хворого, але й навчити його спілкування з хворою людиною, намагатись виховати в ньому милосердя та співчуття.

Висновки. Організація викладання внутрішньої медицини студентам спеціальності «медична психологія» на кафедрі внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб намагається сприяти підвищенню якості підготовки майбутніх лікарів-психологів, які відповідатимуть сучасним стандартам шляхом активного залучення студентів до клінічної практики біля ліжка хворого, участі їх в обходах та клінічних розборах важких хворих, формування у них клінічного мислення з наступним написанням навчальної історії хвороби.

Література

1. Пίδαєв А. В. Болонський процес в Європе / А. В. Пίδαєв, В. Г. Передерий. – Одеса : Одес. гос. ун-т, 2004. – 192 с.
2. Думанський Ю. В. Освоєння студентами практичних навичок при кредитно-модульній організації навчального процесу: проблеми та пошук їх вирішення / Ю. В. Думанський, О. М. Талалаєнко, М. Б. Первак // Медична освіта. – 2011. – №3. – С. 79–81.
3. Волосовець О. П. Питання якості освіти у контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі / О. П. Волосовець // Медична освіта. – 2005. – № 2. – С. 12–16.
4. Алексеєнко Р. В. Формування професійних умінь у майбутніх лікарів як педагогічна проблема / Р. В. Алексеєнко // Медична освіта. – 2012. – № 3 (додаток). – С. 14–16.

УДК 378.015.3:005.32]:616-053.2-057.875

ДОСВІД ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ ІV ТА VI КУРСІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НА КАФЕДРІ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ПЕДІАТРІЇ

Т. Є. Шумна

Запорізький державний медичний університет

EXPERIENCE IMPROVEMENT MOTIVATION FOR STUDENTS IV AND VI COURSES OF MEDICAL FACULTY AT THE DEPARTMENT FACULTY PEDIATRICS

T. E. Shoomnaya

Zaporozhya State Medical University

Резюме. Викладання дисципліни «Педіатрія» у студентів ІV та VI курсів на кафедрі факультетської педіатрії у Запорізькому державному медичному університеті спрямоване на вдосконалення навчального процесу, підвищення успішності та забезпечення якості вітчизняної медичної освіти. Проведений аналіз методичного та методологічного забезпечення дозволив виділити основні шляхи та вдосконалення навчального процесу, що здійснюються в умовах постійної, активної взаємодії студентів та викладачів та надання знань, які максимально можна було б застосувати в майбутній практичній діяльності. Поєднання сучасних іновативних технологій та традиційних практично-орієнтованих методів викладання поліпшує ефективність, результативність навчання та підвищує формування професійних навичок у студентів. Моделювання життєвих та клінічних ситуацій, що застосовується на кафедрі факультетської педіатрії, сприяє генерації різнопланових думок та ідей, стимулює студентів до постійної теоретичної та практичної підготовки, що підвищує як мотивацію до навчання, так і сприяє формуванню особистості майбутнього лікаря як висококваліфікованого клініциста, діагноста та порядної людини.

Ключові слова: кафедра, педіатрія, навчання, студенти

Summary. Teaching discipline “Pediatrics” that the students IV and VI courses of Medical faculty at the Department faculty Pediatrics at Zaporozhye State University is aimed at improving the educational process,

improving performance, ensuring the quality of medical education. The analysis methodology and methodological support allows to identify the main ways to improve the educational process. Knowledge that is transmitted to students as much as possible should be used in their future practice activity. The combination of modern and traditional technology innovation practically oriented teaching methods improves the efficiency, effectiveness of learning and increases the formation of professional skills. Modeling life and clinical situations, are used at the Department faculty Pediatrics promotes generation of diverse thoughts and ideas, encourages students to constant theoretical and practical training, which increases as the motivation to learn. This promotes the formation of a future as a highly qualified physician clinician, diagnostician highly moral person.

Key words: department, pediatrics, training, students

Вступ. Впровадження сучасних світових тенденцій розвитку вищої освіти в рамках кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України безперечно потребують розмаїття поглядів і нових підходів до проведення занять та викладання навчального матеріалу [3,6]. Традиційні методи навчання студентів спрямовані, в основному, на одержання, розширення і поглиблення знань шляхом подачі інформації, її відтворення та конкретних професійних дій за готовим алгоритмом, що є явно недостатнім, так як ці методи мало розвивають мислення. В той же час довговічними є лише знання, здобуті активно, і особливо під час практичної діяльності, адже пізнання нового приходять тільки через досвід [9]. Нинішнє покоління молодих людей прагне у більш ранньому віці досягти професійних успіхів та максимально реалізуватися у своїй спеціальності. Тому виникає необхідність у збільшенні можливостей для кожного студента до максимального засвоєння теоретичних знань та застосуванні їх на практиці протягом навчального часу. А надання студентам знань, які максимально можна було б застосувати в своїй майбутній практичній діяльності значно підвищує їх мотивацію до навчання [8]. Особливо це стосується підготовки майбутніх лікарів, так як на сучасному етапі медична наука і практика не стоять на місці. Тому в наш стрімкий час для підготовки студентів як висококваліфікованих спеціалістів необхідні більш різноманітні та інноваційні способи здобування знань та засвоєння навчального матеріалу, спрямовані на підвищення їх мотивації до навчання, що здійснюються в умовах постійної, активної взаємодії студентів та викладачів [4,5,7].

Тому **метою** даної публікації є аналіз методичного та методологічного забезпечення та вдосконалення навчального процесу при вивченні дисципліни «Педіатрія» на кафедрі факультетської педіатрії студентами IV та VI курсу медичного факультету шляхом підвищення їх мотивації до навчання.

Основна частина. На кафедрі факультетської педіатрії методологія організації учбового процесу навчання студентів IV та VI курсів медичного факультету здійснюється за кредитно-модульною системою, яка базується на об'єднанні модульних технологій навчання та залікових одиниць вимірювання засвоєння учбового матеріалу. Програма навчання передбачає проведення підсумково-модульного контролю. Обов'язковою є і традиційна курація хворих, де студенти демонструють свої практичні навички, вміння визначити симптоми та синдроми захворювання, здатність до правильної інтерпретації лабораторних та інструментальних методів дослідження. Визначення поточної успішності студентів та проведення аналізу отриманих даних спонукало нас проаналізувати, які теми занять викликають найбільшу зацікавленість та засвоюються краще і, навпаки, які педіатричні питання є складними. Так, найбільші складнощі виникали у студентів при вивченні питань, присвячених патології серцево-судинної системи та надання невідкладної допомоги при гострих респіраторних інфекціях у дітей, в тому числі і гострих бронхітах («блідому» та «рожевому» типах лихоманки, ларинготрахеїті зі стенозом, бронхообструктивному синдромі, тощо). Тому, щоб підвищити мотивацію студентів до кращого засвоєння навчального матеріалу, ми вирішили підвищити у них інтерес до навчання та навчити вчитися, максимально збільшуючи їх безпосередню участь у проведенні діагностичних та лікувальних процедурах у цієї категорії хворих дітей. Адже застосування давно відомих цитат: «Якщо хочеш чомусь навчитися – роби» та «Книжка – хворий – книжка» – є і досі найкращими методами ефективного навчання, а так як в наш час комп'ютеризації та застосування інтернет-ресурсів у всіх сферах життєдіяльності, в тому числі і у медичній науці та практиці, то можна набратися сміливості і останню цитату доповнити так: «Книжка – інтернет – хворий – книжка – інтернет». Наше сьогодні характеризується постійним розвитком інформаційних технологій, появою нових методів діагностики та лікування із застосуванням як нових фармакологічних препаратів, так і інструментальних втручань, тому все ж таки існує необхідність постійно змінювати і принципи підходу до підготовки майбутніх лікарів. В цьому контексті, на кафедрі факультетської педіатрії постійно розширюється інформаційний простір із викладанням на WEB-сторінці достатньої кількості інформації для студентів, а саме – електронних варіантів методичних рекомендацій, в тому

числі і для самостійної підготовки, з тестовими завданнями для індивідуальної самостійної підготовки до практичних занять. Це значно прискорює пошук необхідної інформації та економить час, який студент може витратити на теоретичну підготовку та практичне відпрацювання вивченої теми. Також створені всі умови для розширення інформаційного простору із використанням вільного доступу до Wi-Fi, тому всі студенти мають вільний доступ до інтернету з власних планшетів чи нет-буків, що є важливим засобом забезпечення якісної підготовки студентів до інтегрованого іспиту «КРОК-2» та контролю знань при проведенні тренувального комп'ютерного тестування у режимі «RATOS. 2.0». Серверна програма до підготовки студентів «RATOS. 2.0» – це автоматизована система, розроблена д. мед. н., професором О.А. Рижовим та Є. Супруном (2003-2004 р.р.) і призначена як для створення нових текстових завдань та їх контролю, так і адаптації існуючих електронних тестів або тестів, створених раніше на паперових носіях. Створена база тестів та ситуаційних задач включають питання з педіатрії різного рівня складності, які містять певну змістовну інформацію, зручні у використанні, охоплюють питання диференційного діагнозу та надання невідкладної допомоги, особливо з тих, які викликають найбільші складнощі при вивченні. Лекційний матеріал для теоретичної підготовки студентів представлений у вигляді мультимедійних та відео– презентацій, таблиць, рисунків, схем патогенезу, діагностики, лікування, а до тем практичних занять розроблений архів відео– та фото-матеріалів прикладів клінічного перебігу захворювань, що полегшує сприйняття навчального матеріалу та економить час, який студент може витратити на практичне відпрацювання вивченої теми. Щоб студенти вже зі студентської лави звикали до самостійності і вміли заповнювати медичну документацію в реальних умовах, при написанні та захисті історії хвороби, в учбовому листі медичних призначень, вони, як справжні лікарі, вказують медичні препарати, дозування та частоту їх прийому, призначають дієту, фізіотерапію, план обстежень та виписують рецепти на учбових рецептурних бланках, демонструючи знання сучасних протоколів лікування з елементами фармакокінетики та фармакогнозії захворювань. Наявність сучасних муляжів та фантомів дозволяє модернізувати навчальний процес та активізували самостійну роботу студентів, відпрацьовуючи практичні навички, техніку перкусії, пальпації, техніку серцево-легеневої реанімації та не розгубитись в кризових ситуаціях, коли необхідно буде надати невідкладну медичну допомогу. Щоб зацікавити студентів та підвищити ефективність засвоєння складних тем, на практичних заняттях разом з викладачем проводиться небулайзерна терапія інгаляційними бронхолітиками, інгаляційними глюкокортикостероїдами для купірування бронхіальної обструкції, ларинготрахеїту зі стенозом. В рамках диференційної діагностики здійснюється бронхолітичний тест та визначаються показники пікової швидкості видиху за показниками пікфлоуметрії. Також студенти мають змогу самостійно виконувати електрокардіографічне обстеження пацієнтів від накладання електродів до безпосереднього запису плівки та розшифровки електрокардіограми. А створений архів електрокардіограм дозволяє наглядно демонструвати різноманітні порушення ритму та провідності, фаз де– та реполяризації, гіпертрофії міокарда шлуночків, синдром WPW, роботу штучного водія ритму, тощо. Але першим по значимості методом візуалізації патології серця є ехокардіографія. Дослідження, що проводиться на кафедральному ультразвуковому апараті «Esaote Mylab 50» дозволяє студентам бачити зображення серця в реальному масштабі часу та дозволяє швидко отримати відповідь на питання, що виникли при об'єктивному обстеженні пацієнта, наприклад, співставити анамнестичне опитування, дані аускультативні та перкусії, результати лабораторного та електрокардіографічного дослідження з реальними змінами збоку серця. Щоденне, проведене разом з викладачем ехокардіографічне обстеження з використанням В– та М-режимів, доплерографії, дозволяє оцінити розміри камер серця, функції шлуночків та клапанів, потоки крові та розуміти особливості гемодінаміки. За зображенням на моніторі ультразвукового апарату студенти вчаться відрізнити норму від патології і взагалі, змінюються на очах, дорослішають, відчувають свою відповідальність, вивчають додаткову літературу, у них з'являється мотивація до навчання. Все це є дуже важливим для набуття та удосконалення практичного досвіду з педіатрії у майбутніх лікарів, адже моделювання життєвих та клінічних ситуацій, що застосовується на кафедрі факультетської педіатрії, спільне вирішення проблем сприяє генерації різнопланових, іноді неймовірних, думок та ідей. Необхідно своїм прикладом показувати студентам, що правильне ведення діалогу у дискусіях спрямоване на пошук істини в інтересах одужання хворого, а авторитарність мислення у медицині інколи може навіть нашкодити пацієнтам. Так, викладач повинен навчити студентів своїй спеціальності, але ще складніше виховати думаючих та порядних лікарів, які прийшли в медицину за покликанням і здатні не тільки, не розмірковуючи, брати до виконання, як догму, вже встановлені відомості щодо діагностики та лікування захворювань, а й не бояться неординарно та нестандартно мислити, аналізувати, мати свої думки, дискутувати, керуючись як набутими теоретичними знаннями, так і

своїм власним, хоч і невеликим досвідом. Все це сприяє формуванню особистості майбутнього лікаря як висококваліфікованого клініциста, діагноста та порядної людини.

Висновки. 1. Викладання дисципліни «Педіатрія» у студентів IV та VI курсів на кафедрі факультетської педіатрії у Запорізькому державному медичному університеті спрямоване на вдосконалення навчального процесу, підвищення успішності та забезпечення якості вітчизняної медичної освіти.

2. Поєднання сучасних інноваційних технологій та традиційних практично-орієнтованих методів викладання поліпшує ефективність, результативність навчання та підвищує формування професійних навичок у студентів.

3. Моделювання життєвих та клінічних ситуацій, що застосовується на кафедрі факультетської педіатрії, сприяє генерації різнопланових думок та ідей, стимулює студентів до постійної теоретичної та практичної підготовки, що підвищує як мотивацію до навчання, так і сприяє формуванню особистості майбутнього лікаря як висококваліфікованого клініциста, діагноста та порядної людини.

Література

1. Волосовець, О.П. Зміст і форми організації самостійної роботи студента у вищих медичних навчальних закладах IV рівня акредитації [Текст] / О.П. Волосовець, І.С. Вітенко // Медична освіта. – 2004. – №1. – С. 5-8.
2. Кульчицький, В.Й. Формування професіогенезу особистості студентів медичних вузів України [Текст] / В.Й. Кульчицький // Медична освіта – 2012. – №1. – С. 36 – 39.
3. Пішак, В.П. З досвіду застосування кейс-методу та проактивної презентації при читанні лекційного матеріалу [Текст] / В.П. Пішак, О.І. Захарчук, М.І. Кривчанська // Медична освіта. – 2013. – №1. – С. 16–20.
4. Сиволап В.Д., Михайлівська Н.С. Застосування діагностичних алгоритмів у навчальному процесі студентів медичного факультету [Текст] / В.Д. Сиволап, Михайлівська Н.С. // Запорожский медицинский журнал. – 2007. – №1. – С. 150-151.
5. Степанко С.Л. Сучасні підходи до типології і структури заняття при вивченні клінічних дисциплін медичних ВНЗ [Текст] / С.Л. Степанко // Медична освіта. – 2013. – №1. – С. 43 – 44.
6. Суліма Є. Невідкладні завдання системи вищої освіти на новому етапі Болонського процесу [Текст] / Є. Суліма. – Вища школа. – 2010. – №1. – С. 5 – 13.
7. Федченко С.Н. Использование современных технологий, системы контроля и коррекции знаний студентов в контексте Болонского процесса [Текст] / С.Н. Федченко // Клінічна та експериментальна патологія. – 2006. – Том 5, №1. – С. 53-56.
8. Communique of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education [Text] / Leuven and Louvain-la-Neuve/ – 28-29 April 2009.
9. Harris Christopher/ In the Shadow of Bologna [Text] / EAIE Forum, 2000. – Special Edition. – P. 22-24.

УДК 61:377.4:378.147.88

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ

М. О. Щербина, І. Ю. Кузьміна

Харківський національний медичний університет

MODERN TECHNOLOGIES IN PRACTICAL TRAINING FOR STUDENTS ON OBSTETRICS AND GYNECOLOGY

N. A. Sherbina, I. Yu. Kuzmina

Kharkiv National Medical University

У статті розглянуто проблему практичної підготовки майбутніх лікарів з акушерства та гінекології. Для підвищення якості навчання рекомендовано розробляти нові педагогічні та інформаційні технології навчання, індивідуально підходити до теоретичних і практичних знань студентів та стимулювати зростання їх інтелектуального розвитку. Завдяки впровадженню інтерактивних методик в педагогічний процес, викладачі спонукають студентів до творчого підходу при вирішенні фахових завдань, застосовують тренінги на фантомах, що дозволяє відпрацьовувати деякі практичні навички, в тому числі при здійсненні невідкладної допомоги.

In the article are consideration the problems of practical training of the future doctors on an obstetrics and gynecology. It is recommended to develop for rising quality of education new pedagogical and information technologies.

<i>Т. С. Шумна</i> ДОСВІД ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ ІV ТА VI КУРСІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НА КАФЕДРІ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ПЕДІАТРІЇ	347
<i>М. О. Щербина, І. Ю. Кузьміна</i> СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ	350
<i>Н. І. Ярема, Н. В. Пасечко, Л. В. Наумова, А. О. Боб, І. В. Смачило, І. П. Савченко, Л. В. Радецька</i> НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ № 1	353
<i>С.М. Ясніковська</i> ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОГО ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЯК СКЛАДОВОЇ ПІДСУМКОВИХ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛІВ	354
<i>Л. О. Bezrukov, N. K. Bogutska</i> GENDER DIFFERENCES OF STEP II PERFORMANCE IN PEDIATRICS OF MEDICAL STUDENTS OF THE SPECIALTY “GENERAL MEDICINE”	355
<i>N. K. Bogutska</i> MEDICAL STUDENTS’ TEST ANXIETY AS PREDICTOR OF STEP II AND ACADEMIC PERFORMANCE	356
<i>V. O. Dulyatkovsky</i> PROBLEMS IN TEACHING PEDIATRICS TO THE ENGLISH-SPOKEN STUDENTS	357
<i>E. U. Kovalenko, O. M. Poeta</i> FEATURES OF THE SELF-WORK OF ENGLISH- SPEAKING STUDENTS DURING STUDYING AT CLINICAL PHARMACOLOGY COURSE	358
<i>V. D. Moskalyuk, O. I. Holyar, M. U. Bessarab, M. O. Sokolenko</i> FEATURES TRAINING COURSE BASED ON CREDIT – MODULAR SYSTEM FOR V TH YEAR STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES AND EPIDEMIOLOGY	359
<i>Ye. P. Ortemenka</i> THE EXPEDIENCY OF USE OF DISTANCE LEARNING TO PREPARE MEDICAL STUDENTS- PEDIATRICIANS FOR THE TEST LICENSE EXAM “STEP 2”	360
<i>R. I. Sydorhuk, O. Y. Khomko, L. P. Sydorhuk, A. O. Plehutsa, R. P. Knut</i> APPLICATION OF METHODS OF STUDENTSC ACTIVE PRACTICAL STUDY IN THE SYSTEM OF MODERN HIGHER MEDICAL EDUCATION	361
<i>R. I. Sydorhuk, V. P. Polyovyy, A. S. Palyanytsya, O. Y. Khomko, R. P. Knut, B. V. Petruk, I. I. Bilyk</i> HOW ADEQUATE IS OUR CURRICULUM?	362
<i>A. S. Sydorhuk, L. I. Sydorhuk, V. D. Moskaliuk, I. I. Sydorhuk</i> ACTIVATION OF SELF-STUDY OF MEDICAL PROFILE STUDENTS WITHIN THE COMPETENCE-BASED APPROACH IN TEACHING OF THEORETICAL AND CLINICAL DISCIPLINES	363
<i>A. A. Zelynsky, V. V. Derishov, V. V. Artyomenko, S. V. Derishov</i> THE EDUCATIONAL-BUSINESS GAME ROLE IN FUTURE PHYSICIANS PRACTICAL PREPARATION QUALITY INCREASE	365
<i>І. Г. Ільницький, Г. І. Ільницький, Л. І. Білозір, О. А. Невзгода</i> ВИБІРКОВА КОМП’ЮТЕРНО-МАТЕМАТИЧНА ОЦІНКА ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ТУБЕРКУЛЬОЗУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ВИКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	366